

Voortgang in het project ‘Ontwikkelingsvolgend en Voorwaardenscheppend Onderwijs’ (OVO)

kerngroep WSK; 18 mei 2026¹

De val van het kabinet Schoof op 3 juni 2025, de daaropvolgende Kamerverkiezingen en kabinetsformatie vertragen het OVO-project met vele maanden. Pas na het aantreden van het kabinet Jetten op 23 februari 2026 wordt de draad voorzichtig weer opgepakt.

Herstelplan Onderwijs

Op 24 april 2025 stappen de negen organisaties die met de regering over het Herstelplan Onderwijs overleggen, uit dat overleg. Op 29 april schrijft de WSK hen een brief, met daarin onder meer deze passages:

Wij begrijpen en delen uw overwegingen: beleid dat inhoudelijk goed is, kan alleen slagen als er voldoende financiële middelen bij zijn. Ons punt is echter dat het beleid inhoudelijk niet goed is, en wel al sedert de jaren 80 – de leesvaardigheid bijvoorbeeld is al sedert 1984 aan het dalen:

- De psychologische ontwikkeling wordt ten onrechte ontkennd; daardoor krijgen te veel kinderen onderwijs bóven hun ontwikkelingsniveau, wat hen én hun leerkrachten frustreert en demotiveert.
- Men hecht ten onrechte waarde aan de louter getalsmatige uitkomsten van Cito- en andere psychometrische tests, terwijl binnen het toetsgebeuren proeven een goed alternatief zijn.

In deze periode maakt de WSK zich sterk voor het project ‘Ontwikkelingsvolgend en Voorwaardenscheppend Onderwijs’ (OVO). Het [onderwijsblad Didactief](#) heeft daar een artikel over geschreven: ‘wetenschappelijk onderbouwd’ en ‘helpt om de huidige onderwijs crisis effectief aan te pakken’.

De verwezenlijking van OVO zal daarom bijdragen aan het rechtzetten van scheefgroei, lerarentekort en andere problemen in het hele onderwijs, en niet alleen in het kleuteronderwijs.

Aan het slot van de brief stelt de WSK een gesprek voor. Met zeven organisaties komt een (telefoon)gesprek tot stand. In die gesprekken spreekt de WSK de wens uit om aan enig overleg met de regering aan te mogen zitten zodra hun contact met de regering is hersteld. Die zeven organisaties reageren positief op die wens.

OVO en politieke partijen

Op 10 juni stuurt de WSK een [brief](#) aan de verkiezingsprogramma commissies van alle in de Tweede Kamer zittende partijen. Een passage eruit: ‘Ondersteun de uitvoering van een proefproject voor “Ontwikkelingsvolgend en Voorwaardenscheppend Onderwijs” (OVO) op 30-60 basisscholen’. Niet dat we verwachten dat dit zo in enig verkiezingsprogramma zal komen, maar het brengt OVO ook langs die weg onder de aandacht van de landelijke politiek.

Op 17 juni stuurt de WSK een brief aan de wetenschappelijke buro’s van de elf grootste partijen die in de Tweede Kamer zijn vertegenwoordigd en een wetenschappelijk buro hebben (NSC bijvoorbeeld niet). In de brief wordt alleen de faseontkenning aangekaart:

Uw partij hebben we in overweging gegeven om – eventueel met andere politieke partijen – het initiatief te nemen voor een wetenschappelijke gedachteswisseling: de bovenstroom in de psychologie en de onderwijskunde wordt uitgenodigd om de bewering dat de psychologische ontwikkeling van het kind niet bestaat, met feiten aan te tonen; u stelt ons in staat op zijn reactie te reageren.

Wellicht is die suggestie te weinig politiek van aard, toch zeker in het licht van de Kamerverkiezingen. Toch lijkt ons die gedachteswisseling een keiharde noodzaak om tot een afdoende oplossing van de onderwijs- en leescrises te komen.

We doen u daarom een vergelijkbare suggestie, namelijk om - eventueel met andere wetenschappelijke bureaus van politieke partijen - het initiatief te nemen voor bovenstaande wetenschappelijke gedachteswisseling.

In de weken daarna vinden met vier wetenschappelijke buro’s telefoongesprekken plaats – met de andere buro’s komt geen telefonisch contact tot stand (vanwege de drukte in verband met de Kamerverkiezingen van 29 oktober?). In die gesprekken wordt ook het louter getalsmatige van Cito- en andere tests aangekaart.

Peuter-kleutergroepen?

De regering wil een experiment starten met peuter-kleutergroepen. De WSK raadt in een [brief van 28 november 2025](#) aan de regering en de Tweede Kamer dit experiment af en geeft in overweging om elk kind – ook een peuter en een kleuter – in zijn psychologische ontwikkeling te volgen. De kernpassage eruit:

Ministerie en Tweede Kamer, los de onderwijs crisis op en verdiep die niet door te blijven vervroegen en verschoolsen! Zet in op OVO en stuur het onderzoek naar de peuter-kleutergroepen – geheel in de geest van de Brancheorganisatie

¹ Nagekomen bij voortgangsbericht 1 van 11 april 2025.

In januari voor pabo-differentiatie aanbevelingen gedaan in de geest van OVO: ([‘Pabo-differentiatie draagt bij aan oplossing onderwijs crisis’](#), 8 januari 2025 en [‘Pabo-differentiatie en psychologische ontwikkeling van het kind’](#), 14 januari 2025).

Kinderopvang (BK) – in de richting van de psychologische ontwikkeling van het kind en het begeleiden daarvan, met grote nadruk op vrij spel.

Logo

Uit drie ontwerpen voor een logo kiest de kerngroep van de WSK, in overleg met de leden van de OVO-werkgroep, aan het begin van 2026 dit logo:

Boek en symposium over de leescrisis

Op 10 april verschijnt van Ewald Vervaeke, lid van de kerngroep van de WSK en van de OVO-werkgroep, een boek over de leescrisis: [De leescrisis, in 45 jaar ontstaan, kan in 4 jaar weer gaan](#). In het kader van de oplossing van de onderwijs- en leescrises wordt OVO uitvoerig geschetst, in §6.2.1.

Op 13 april wordt het boek aan twee Kamerleden aangeboden:

- Aan [Marjolein Moorman \(PRO\)](#) (3:09; men kan doorklikken naar de lange versie van 10:49); Moorman: ‘Laat het onderwijs nou aansluiten op de behoeften van de kinderen in plaats van dat we al die kinderen door een mal heen proppen’.
- Aan [Chris Stoffer \(SGP\)](#) (3:00; men kan doorklikken naar de lange versie van 9:13); Stoffer: ‘Een kind een kind laten en ook de ontwikkeling volgen: dat is volgens mij voor het kind van belang’.

De lange versies van de verfilmde aanbiedingen worden op het symposium [‘De leescrisis: in 4 jaar opgelost’](#) van 15 april vertoond en met de symposiumgangers besproken.

Aan de symposiumgangers wordt verzocht na te gaan of hun school in beginsel bereid is om mee te doen aan OVO.

Experimenteerplan

Naar aanleiding van de boekaanbieding op 13 april aan Kamerlid Moorman blijkt op 14 april dat [het OVO-project](#) onder de [Experimentenwet](#) valt en dat daarbinnen vooral artikel 3 van belang is:

- Bij het verzoek voor een experiment als het OVO-proefproject dienen ‘een experimenteerplan en een begroting van uitgaven’ gevoegd te worden (artikel 3.1).
  - ‘Het experimenteerplan geeft een duidelijke omschrijving van de doeleinden en de achtergronden van het experiment, van de werkmethode, de wetenschappelijke begeleiding, de evaluatie en de rapportering’ (artikel 3.2).
- Met andere woorden, wanneer de gesprekken met OCW zullen worden voortgezet, zullen die gericht dienen te zijn op het opstellen van een experimenteerplan dat geheel in de geest van OVO staat.

Opwaartse knik in onderwijsprestaties blijft uit

Op 21 april brengt Ewald Vervaeke zijn tweeluik ‘Uitblijvende opwaartse knik’ onder de aandacht van de minister en de staatssecretaris OCW, de Kamerleden met basisonderwijs in portefeuille en de onderwijsinspectie. Klik [hier](#).

Een passage uit de begeleidende brief:

‘Het roer moet en kan óm. Er is een op feiten gebaseerd alternatief [...]: het project [“Ontwikkelingvolgend en Voorwaardenscheppend Onderwijs \(OVO\)”](#), volgens het onderwijsblad *Didactief* een “benadering met een sterke wetenschappelijke basis”’.

Vragen bij OVO

Met twee scholen is uitvoerig gesproken en gecorrespondeerd over OVO. Daaruit kwam naar voren dat in elk geval de volgende zes verduidelijkingen wenselijk zijn. Dit zestal wordt op 11 mei onder de aandacht gebracht van de symposiumgangers van 15 april; zie hierboven onder het kopje ‘Boek en symposium over de leescrisis’.

- a. Scholen die in beginsel mee willen doen aan OVO, leggen zich nergens op vast.
- b. Hoe eerder er ten minste 15-20 bereidverklaringen zijn, hoe eerder de WSK OVO opnieuw en met meer kracht bij de Tweede Kamer kan aanklaarten – met het oog op indiening en aannemen van een pro-OVO-motie.
- c. Als een pro-OVO-motie is aangenomen, stellen OCW, WSK en de scholen van punt a een experimenteerplan op; zie hierboven onder het kopje ‘Experimenteerplan’. Dit plan zal aan elke OVO-school ruimte moeten bieden om OVO op zijn eigen manier gestalte te geven; zie [uitgangspunt 7 van de WSK](#).

d. Een school besluit pas om wel of niet aan OVO mee te doen als het experimenteerplan door de Tweede Kamer is goedgekeurd en OVO dus feitelijk van start kan gaan.

e. OVO groeit per jaar de school in. Op zijn vroegst treedt OVO in augustus 2027 in werking. Dan gaan op de OVO-scholen de groepen 1 en 2 ontwikkelingvolgend, voorwaardenscheppend en zonder Cito- en andere tests werken. In augustus 2028 gaat groep 3 zo werken, in augustus 2029 groep 4, enzovoort.

f. OVO zal de werkdruk verlagen omdat een belangrijk deel van de huidige onproductieve werkdruk er is vanwege Citotests en dergelijke waar scholen aan moeten voldoen, maar tests spelen per definitie geen rol in OVO.